

3. Současné podoby galerijní pedagogiky a zprostředkování umění, úloha a pozice vzdělávacích oddělení v muzeích a galeriích, vztah školy a výstavní instituce.

Vzdělávání v muzeích a galeriích

Ve 20. století není už kladen takový důraz na dosavadní funkci muzea. Nejde jen o shromaždiště artefaktů a vědecký a výzkumný ústav. Zaměřuje se na úkol být srozumitelné pro nejrůznější typy návštěvníků.

V 80. a 90. letech 20. století se většina muzeí ve světě začíná zabývat i vzdělávací funkcí, a tato úloha stále roste. Edukační úloha muzeí se stává jeho vizitkou. Pozornost k potřebám návštěvníka se stává prioritou.

Základem je pozorování, mělo by být zevrubné a klidné, důkladné a vytrvalé. Dítě pod vedením pedagoga by mělo sledovat jednotlivosti a pak je spojovat v celek.

(Šobáňová, Edukační potenciál muzea, 2012, s. 74-103)

V posledních letech pod vlivem zahraničí i u nás začíná vzdělávací poslání muzeí a galerií. Což je to co spojuje muzeum se školou (výtvarnou výchovou). Vzdělávání v muzeích a galeriích se stává prioritou. Důkazem je například zřízení Komory edukačních pracovníků v rámci Rady galerií České republiky. Je snaha posílit a rozšířit lektorská oddělení, vyčlenit pracovníky pro pozice animátora (galerijního pedagoga). Muzea a galerie se začleňují mezi instituce nabízející celoživotní (neformální) vzdělávání.

Projekty

Vývoj vzdělávacích aktivit u nás podpořilo několik projektů- Brána muzea otevřena nebo Muzeum a škola pod jednou střechou. Podnítily změny v galeriích a muzeích a zájem škol.

Program Brána muzea otevřena Nadace Open Society Fund Praha byl uskutečněný v letech 1997-2002, vznikl i stejnojmenný sborník. Tento sborník, editorsky zaštitěný manažerkou projektu A. Brabcovou, s publikacemi R. Horáčka a V. Jůvy jsou základní literaturou k problematice muzejní a galerijní pedagogiky.

Druhý ze jmenovaných projektů navázal na program Brána muzea otevřena. Vzdělávací projekt Škola a muzeum pod jednou střechou vznikl v roce 2003 se spoluprací Lektorského oddělení Národní galerie v Praze a občanským sdružením Step by Step Česká republika o.s. Cílem bylo prosadit spolupráci školy a muzea.

Dá se říci, že v poslední době je hlavním posláním muzeí, kromě péči o umělecké sbírky i otázka vzdělávání. Muzea a galerie se stávají pro školy partnery ve vzdělávání v oblasti výtvarného umění a kultury. Rozvoj galerijní pedagogiky přináší nutnost vymezení profilu muzejního pedagoga.

(Šobáňová, Škola muzejní pedagogiky 1, 2007, s. 46-56)

Způsoby komunikace s veřejností

Muzea a galerie dnes nabízejí rozmanité druhy programů. Dle množství teoretických poznatků a praktické činnosti dělíme programy na: teoretické, praktické a smíšené. Animace spadá do programů smíšených. S využitím různých materiálů, principů a technologií navazuje na sledované dílo.

Komentovaná prohlídka- nejčastější typ programu, nejméně náročný pro prostorové a materiálové podmínky, vede ji lektor nebo kurátor výstavy popřípadě speciální host. Možnost přípravy pro všechny věkové skupiny.

Besedy- metoda rozhovoru mezi posluchačem a lektorem, nebo speciálním hostem. Známe i typ besedy se samotným umělcem. U besedy je možné využít originální díla, reprodukce, filmové dokumenty apod.

Ateliéry, dílny- několikadenní tvůrčí činnost návštěvníků, čerpání z metod výtvarné výchovy, jednotlivé aktivity mohou navazovat a tvořit větší projekt. Jsou dílny monotematické i s více dílčími tématy.

Animace- pomocí různých aktivit chce lektor přimět návštěvníka ke komunikaci s vystaveným artefaktem, jde o kontakt s dílem. Přináší zážitek a poznání (vzdělávací aktivita). Základní struktura animace se skládá ze vstupní evokaci, hlavní pracovní části a závěrečné reflexe.

smíšené programy- teorie i praxe.

(Šobáň, Škola muzejní pedagogiky 6, 2007, s. 16-21)

Muzejní edukace, pedagogika

muzejní edukace

- dynamický děj, který je tvořen komplexem jevů, činností, procesů a vztahů.

(Šobáňová, Muzejní edukace, 2012, s. 53)

Muzejní pedagogika je mladým oborem v České republice. Je jen velmi málo literatury, která by se této problematice systematicky věnovala. Rozrostl se počet edukačních oddělení našich muzeí, jejich pracovníci založili organizaci Komora edukačních pracovníků při Radě galerií ČR.

(Šobáň, Škola muzejní pedagogiky 6, 2007, s. 54)

Muzeum jako edukační činitel zasahuje do neformálního a informálního vzdělávání. Do formálního vzdělávání zasahuje muzeum jen jako partner formálně vzdělávacích institucí. Výchovně-vzdělávací aktivity, která muzea nabízejí, jsou doménou muzejní pedagogiky. Důležité je aby muzejní edukace navazovaly na sbírku muzea, které jsou jádrem instituce. Sbíрка je zdrojem obsahu muzejní edukace.

(Šobáňová, Muzejní edukace, 2012, s. 42-45)

Zdroje:

ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Škola muzejní pedagogiky 1: Poznámky k partnerství výtvarné a muzejní pedagogiky*. 1. vyd. Olomouc, 2007. ISBN 978-80-244-1866-7.

ŠOBÁŇ, Marek, David HRBEK a Vladimír HAVLÍK. *Škola muzejní pedagogiky 6*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1871-1.

ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Muzejní edukace*. 1. vyd. Olomouc, 2012. ISBN 978-80-244-3003-4.

ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Edukační potenciál muzea*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3034-8.